

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 130. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956848160448/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

dybt, humoristisk Smil, som man faar stor Lyst til at tyde derhen: „Græd ikke Børnlille, det turde være Løgn altsammen!“

Ja, det er det yndigste ved Edinburgh, at denne By midt i en haandgribelig Verden befinder sig paa det uvirkeliges Rand. Den har lidt af Regnbuen ved sig. Nu husker jeg pludselig, at der i Edinburgh ogsaa er de dejligste Solnedgange. Da er Atmosfæren ikke graa, men tung og rød som Vin.

De Københavnerne, der fra Efteraaret 1932 mindes Sækkepibernes gjaldende, berusende Kor, husker sikkert ogsaa, at man i Løbet af ca. 5 Minutter blev lumsk ked af denne Musik. I al sin Glans var den ensformig, det var den samme Melodi, der kom om og om igen.

Edinburgh har maaske en lille Smule af det samme. Man skal ikke være der mere end fem Dage ad Gangen, ellers bliver det straalende Tema forslidt, og Princes Street begynder at falme.

Men heldigvis er det saaledes, at den videbegærlige Rejsende ikke behøver, ja ligefrem ikke har Tid til at blive der ret længe. For Edinburgh er kun Portalen ind til et stort og egenartet Land, der i enhver Henseende svarer til de Løfter, den festlige Hovedstad giver.

Allerede Byens nærmeste Omegn er mærkelig. Man befinder sig midt i et af Storbritanniens sorteste Kuldistrikter. Dog er der overalt saa megen Grønsvær, saa megen Idyl, saa megen læskende Naturskønhed, at man langt snarere tror, man er i et nordligt Arkadien. Ja, selve Millionbyen Glasgow, kun 60 Kilometer fra Edinburgh, er ikke i Stand til at forstyrre dette Indtryk. Med alle sine Fabrikker og Skibsværfter ligger den vel forvaret i et dybt Gemme af livligt afvekslende Yndighed. Den stærkt trafikerede Clyde, hvor Verdens største Skib nu flyder, er som en smilende norsk Fjord, og umiddelbart nordfor ligger den berømte Loch Lomond og alle de andre stærkt besungne skotske Søer.

Der er i hele denne Egn en fin Balance mellem By og Natur, mellem gjaldende Nutid og sagte hviskende Fortid. Men efterhaanden som man kommer længere og længere bort fra Dalen mellem Firth of Forth og Firth of Clyde, faar Naturen og Fortiden Overhaand.

Og oppe i the Highlands, hvor de gamle Klaner holdt ud lige op mod den moderne Tid, er Romantikken endnu eneraadende.

Denne mærkelige Romantik, der ikke er til at feje bort. Ved Holyrood, det sagnomspundne, ja blodige Slot paa den grønne Slette under Arthur's Seat, ser man første Gang dens forheksede Ansigt. Men den gaar igen, hvor man vender sig hen i Skotland, og allermost spøger den paa de ensomme Heder mod Nordvest. Dette mærkelige Kongerige er ikke blot Walter Scotts Fædreland, det har ogsaa frembragt de mærkelige Ossian-Kvad, der i sin Tid formaacde at gøre det attende Aarhundredes klare og fornuftige Evropa fuldstændig beruset af romantisk Sværmeri og bidrog til at skabe det store litterære Gennembrud, som Rousscau og Goethe indvarslede. Senere viste det sig ganske vist, at Ossian var Svindel. Digtene stammede ikke som angivet fra det tredje Aarhundrede, men var for det meste fabrikeret af Udgiveren Macpherson selv. Det er den mærkeligste af alle Skottehistorier. For det var ikke for Pengenes Skyld, at Svindelen blev iværksat, det hele var kun en romantisk Overdrivelse.

I vore Dage er Romantikken jo i Miskredit og smædes en hel Del af Folk, der anser sig for at være ganske særlige, saglige Realister. Men rejs til Skotland! Der vil man nemlig kunne se Realister. De dygtigste, mest virksomme og mest nøgterne blandt alle Briter er nemlig Skotterne. Det er en kendt Sag. Hvem tør saa sige, at Romantikken er Opium for Sjælen? Nej, rigtig anvendt er Romantikken Vitaminer.